

[Handelsministeren.]

godkendelsen af samtlige engelsk- og hollandskfabrikerede oppustelige redningsflåder er blevet tilbagekaldt. Der kan derfor i øjeblikket være visse leveringsvanskeligheder, men de forhandlinger, der pågår med de engelske og hollandske myndigheder, vil forhåbentlig i nær fremtid løse dette problem.

For skibe under 500 BRT, der ikke omfattes af sikkerhedskonventionens regler, kræver loven allerede redningsflåder, der kan rumme samtlige ombordværende.

Det foreliggende lovforslag tilsigter at skabe mulighed for at kræve fuld dækning med redningsflåder i alle skibe, og denne mulighed agtes udnyttet, så snart de foran nævnte praktiske vanskeligheder er overvundet.

Jeg skal derfor tillade mig at anbefale lovforslaget til hurtigt og velvillig behandling i det høje ting.

Endvidere har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til sømandslov*.

Den gældende sømandslov, lov nr. 229 af 7. juni 1952, der trådte i kraft den 1. januar 1953 og kun har været genstand for enkelte ændringer ved lov nr. 160 af 28. maj 1964, var resultatet af en omfattende kommissionsbehandling, der i øvrigt skete i et snævert samarbejde med tilsvarende komiteer i de øvrige nordiske lande, hvilket førte til samtidig gennemførelse af stort set parallelle sømandslove i de fire lande.

Da der midt i 1960'erne fremkom stærke ønsker i de interesserede kredse om en ny gennemgang af sømandsloven med henblik på en ajourføring af lovens regler, nedsatte handelsministeren i 1966 en kommission bl. a. omfattende repræsentanter for rederens og de søfarendes organisationer med den opgave at overveje og afgive indstilling om de ændringer, der fandtes fornødne, i sømandsloven af 1952. Det blev pålagt kommissionen at holde nøje føling med det tilsvarende lovrevisionsarbejde i de andre nordiske lande for så vidt muligt at sikre lovens fællesnordiske karakter.

Kommissionen afgav sin betænkning i marts 1972 (nr. 643/1972) og har heri fremsat udkast til en ny sømandslov, der indeholder en række ændringer i forhold til den gældende lov og systematisk er opbygget

på en anden måde end denne, men som i øvrigt i alt væsentligt dækker de samme emner, som hidtil har været behandlet i sømandsloven. Jeg skal med hensyn til detaljer henvisne til betænkningen samt til kommissionsudkastet med tilhørende bemærkninger, der er optaget som bilag 2 til lovforslaget.

Selv om lovforslaget i princippet følger kommissionsudkastet, har man dog på en række punkter fundet det hensigtsmæssigt at foretage visse ændringer dels for at imødekomme fremsatte ønsker fra de søfarendes side, dels for at opnå en mere moderne og med lovgivningen på andre arbejdsretlige områder bedre stemmende lovtekst.

Man har således i samarbejde med justitsministeriets lovafdeling forsøgt at modernisere lovsproget, der var stærkt præget af, at mange bestemmelser har sin oprindelse i ældre søretlig lovgivning, der er skrevet med udgangspunkt i forhold inden for skibsfarten, som var anderledes end i dag.

Dette gælder ikke blot den sproglige affattelse, men også til en vis grad visse lovbestemmelers materielle indhold, således kapitlet om disciplinbød, der allerede ved gennemførelsen af 1952-loven gav anledning til adskillig diskussion i begge rigsdagens ting. Unset at kommissionens flertal har foreslået disciplinbodsreglerne opretholdt om end i en modificeret form, har jeg ment, at tiden nu må være inde til at ophæve dette system som utidssvarende og ikke stemmende med, hvad der bør gælde i et civilt arbejdsforhold.

Ud fra lignende synspunkter er lovens bestemmelser om de forholdsregler, en skibsfører kan anvende for at opretholde orden om bord eller i tilfælde af forbrydelser begået, mens skibet er i søen, blevet omredigeret.

Af mere socialt betonedede ændringer, der er foretaget i forhold til kommissionsudkastet, skal fremhæves, at man har forhøjet den hidtil gældende mindstealder for unge mænds anvendelse til arbejde om bord fra 15 til 16 år, dog med en overgangsregel for de 15-årige, som ved lovens ikrafttræden allerede er gået til søs. Man har herved lagt vægt på, at arbejdspladserne i et skib gør det mindre hensigtsmæssigt at anvende ganske unge personer til skibstjeneste.

[Handelsministeren.]

Hertil kommer, at den stigende tendens i retning af længere skolegang taler i samme retning, og det bemærkes i øvrigt, at den norske sømandslov allerede i en årrække har haft en aldersgrænse for beskæftigelse af unge mænd i udenrigsfart på 16 år.

I tilslutning til reglen om en højere mindstealder for unge sømænd har man også efter norsk forbillede foreslået indsat en bemyndigelse for handelsministeren til som et værn for søfarende under 20 år at fravige visse af lovens regler. Der er herved bl. a. tænkt på reglerne om opsigelse, ret til at kræve afsked, behandling af syge sømænd i udlandet, om hviletid og om landlov.

Med hensyn til en sømands adgang til fri hjemrejse efter en vis tids tjeneste har man fulgt kommissionens forslag om at nedsætte den tjenestetid, sømanden skal have haft i samme skib eller på skibe tilhørende samme rederi, der siden lovændringen i 1964 har været 12 måneder, til 6 måneder. Den økonomiske virkning heraf for statskassen, der skal betale halvdelen af udgifterne, er af kommissionen skønnet at ville medføre en merudgift for staten på 4-5 mill. kr. årligt.

Efter lovforslagets § 12 kan en sømand kræve afsked, hvis der efter forhyringen viser sig at være fare for, at skibet vil blive opbragt af krigsførende eller udsat for krigsskade, eller at sådan skade er blevet væsentlig forøget. Det samme gælder, hvis der er udbrudt farlig epidemi i en havn, som skibet skal anløbe. Efter den gældende lov har sømanden tilsvarende ret, men den omstændighed, at han i så fald selv skal betale sin hjemrejse, har i nogen grad gjort reglen illusorisk. Man har derfor for at bøde på denne situation, og idet retten til at kræve afsked i de nævnte tilfælde må betragtes som en velfærdssag for den pågældende, foreslået tilføjet et nyt stykke til § 12, hvorefter den fratrædende sømand får ret til dækning fra rederen af halvdelen af udgifterne til rejse med underhold til hjemstedet eller forhyringsstedet. Dette skal dog ikke gælde, hvis der i stedet kan skaffes ham

tilsvarende stilling på et andet dansk skib på fratrædelsesstedet.

Lovforslagets straffebestemmelser og reglerne om frakendelse af sønæringsrettigheder er i forståelse med justitsministeriet blevet omredigeret for at bringe dem i bedre overensstemmelse med moderne lovgivning på dette område.

Som noget nyt har man fundet det hensigtsmæssigt at indføje en bestemmelse, der på linie med tilsvarende regler i færdselsloven og luftfartsloven fastsætter straf for den sømand, der til trods for, at han skal tiltræde en vagt af væsentlig betydning for sikkerheden, indtager spiritus eller andre rusmidler i et sådant omfang, at han er ude af stand til at udføre sin tjeneste på betryggende måde.

I forbindelse med reglerne om fradømmelse af sønæringsrettigheder har man endvidere optaget en regel om adgang for politiet til administrativ inddragelse af sønæringsbeviset i tilfælde, hvor det skønnes, at betingelserne for frakendelse af retten er til stede. Jeg skal om disse bestemmelser nærmere henvise til det i bemærkningerne til lovforslaget anførte.

Som jeg allerede har nævnt, skulle kommissionen ifølge sit direktiv søge revisionsarbejdet koordineret med tilsvarende arbejde i de øvrige nordiske lande for så vidt muligt fortsat at sikre sømandslovenes fællesnordiske karakter. Kommissionen har da også haft et nært samarbejde med de sømandslovkomiteer, der har været nedsat i de tre andre lande, men som det fremgår af betænkningen, har det ikke været muligt at nå frem til ensartede lovtekster, navnlig fordi de svenske og finske lovudkast er opstillet på en fra de norske og danske udkast afvigende måde og ikke har medtaget en del af de gældende sømandsloves detaljbestemmelser, idet disse forhold forudsættes reguleret i de kollektive aftaler eller allerede er dækket af andre arbejdsretlige bestemmelser. Selv om det må beklages, at den nordiske retsenhed på dette område er blevet svækket, tror jeg dog, at de nordiske landes

[Handelsministeren.]

sømandslovgivning i realiteten også i fremtiden vil vise sig at stemme ret nøje overens.

De søfarendes repræsentanter i kommissionen har i et bilag til betænkningen givet udtryk for, at man ønsker lovfæstet en bestemmelse, hvorefter en sømand ikke skal have pligt til at udføre arbejde, som er omfattet af en lovlige arbejdsstandsning, blokade, boykot eller anden tilsvarende konflikthandling, hvis skibet ligger i dansk havn eller i udenlandsk losse-, laste- eller opleghavn. Hidtil har adgangen til at gennemføre lovlige arbejdsstandsninger været begrænset til dansk havn, bl. a. i henhold til den mellem officersorganisationerne og Danmarks Rederiforening gældende hovedaftale. Jeg har imidlertid været af den opfattelse, at dette forhold bør reguleres gennem kollektive aftaler og ikke løses ad lovgivningens vej, og der er derfor ikke i lovforslaget optaget nogen bestemmelse herom.

Fra Sømændenes Forbunds side er der i betænkningen givet udtryk for den opfattelse, at sømandsloven bør udformes således, at den giver adgang til indførelse af demokrati i arbejdet og på skibet, eventuelt ved nedsættelse af skibsråd med repræsentanter fra alle grupper om bord, som på denne måde inddrages i beslutningsprocesserne. Selv om jeg naturligvis har stor sympati for denne tanke, har jeg dog ikke fundet det hensigtsmæssigt at foreslå bestemmelser herom optaget i sømandsloven, men finder, at også dette spørgsmål, ligesom det er tilfældet på andre arbejdsområder, bør løses ad overenskomststvejen.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen): Hermed vil jeg gerne for folketinget fremsætte forslag til lov om ændringer af lov om internationalt udviklingssamarbejde.

Forslaget omfatter en forhøjelse af beløbsrammen for de kreditgarantier, som udstedes med hjemmel i § 7 i loven om internationalt udviklingssamarbejde, og desuden en bestemmelse, som giver mulighed for indførelse af en præmiebetaling for de udstedte garantier.

Ved ordningens indførelse i 1962 var

beløbsrammen på 150 mill. kr. Den er blevet forhøjet flere gange, senest i 1968 til 1.000 mill. kr. Den gældende beløbsramme nærmer sig nu den fulde udnyttelse.

Da det selvfølgelig er ønskeligt, at fremtidige ansøgninger om kreditgaranti ikke må afvises som følge af fuld udnyttelse af beløbsrammen, er det nødvendigt, at den forhøjes.

Der foregår for tiden inden for De europæiske Fællesskaber en drøftelse om en harmonisering af medlemslandenes praksis med hensyn til eksportkreditforsikring, herunder indførelse af ensartede præmiesatser, og det er derfor hensigtsmæssigt, at der også nu tilvejebringes hjemmel for opkrævning af præmier. Spørgsmålet om præmiernes størrelse og opkrævning vil — hvis det bliver aktuelt — blive drøftet med handelsministeren.

Endvidere vil jeg gerne fremsætte forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den i Abidjan den 29. november 1972 undertegnede overenskomst om oprettelse af Den afrikanske Udviklingsfond.

Fonden oprettes i tilknytning til Den afrikanske Udviklingsbank, der har eksisteret siden 1964, og hvis medlemskreds er begrænset til selvstændige afrikanske stater.

Fondens formål skal være gennem ydelse af lån på lempelige vilkår at bidrage til den økonomiske og sociale udvikling i Bankens medlemsstater. Lånene skal især komme de dårligst stillede af staterne til gode.

Overenskomsten er undertegnet af Banken og tretten lande, deriblandt Danmark, Norge, Sverige, Finland, en række andre europæiske industrilande samt Canada og Japan. Det er i overenskomsten bestemt, at Banken og 8 lande repræsenterende et samlet bidrag på 55 mill. dollars (modsvarende ca. 385 mill. kr.) skal have ratificeret eller godkendt overenskomsten, før den kan træde i kraft.

Det forventes, at Fonden i en første treårsperiode vil kunne råde over et beløb af størrelsesordenen 100 mill. dollars (modsvarende ca. 700 mill. kr.).

De afrikanske stater, der er medlemmer af Banken, har et stort behov for kapital til udviklingsformål, især kapital på lempelige vilkår, og Banken, som kun råder over begrænsede midler, og som i sin udlånspolitik